PADANGSCH NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

1861. **ZATURDAG, 20 JULIJ.** **No. 29.**

Hoofd-Bureau te *Padang* bij *R. H. van Wijk Rzn.* Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp.*

Elk wat wils. **TWEEDE JAARGANG.** *God zij met ons!*

Prijs per halfjaar voor PADANG . . . . *f* 7.50
,, ,, ,, ,, SUMATRA . . . . ,, 10,00
,, ,, ,, ,, JAVA . . . . ,, 12,50
,, ,, ,, ,, NEDERLAND . . . . . ,, 15,00

De prijs der Advertentien is *f* 1.-- voor 10 woorden.
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Brieven franco.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een' DOCHTER *D. M. Brumstede*, — *Straus.*
Assen 20 April 1861.

VENDUTIE.

op Vrijdag den 26e Julij a. s.

wegens vertrek,

en ten huize van den WelEdel. Gestr. Heer

Mr. W. Taüema,

op de DAMMAR,
van deszelfs completen en netten

INBOEDEL,

bestaande uit Kasten, Ledikanten, Wasch Speel- en andere Tafels, Banken, Consoles, Wip- Luijaard, en andere stoelen, Spiegels, Schilderijen enz. enz. voorts van Pleet Glas-en Aardewerk, Matten, Gordijnen, Keukengereedschappen, en eindelijk van 1 Bendij, Bendie-Paarden, Tuigen, Stalgereedschappen enz. enz.

De vendu-houder
A. H. J. Diemont.

Verkrijgbaar bij den Ondergeteekende.
BESTE ROODE STEMPELINKT.
[*zeer geschikt voor bureau gebruik.*]
R. H. VAN WIJK Rzn.
Padang Julij 1861.

MUZIJK GEZELSCHAP TE PADANG.

DAMES en HEEREN

VEREENIGING,

op Woensdag den 24 Julij 1861,
des avonds om $8^{1}/_{2}$ *uur.*
Namens de Directie,
De Secretaris,
Middelaer.

TE HUUR.

Een HUIS, naast de toko van den Heer *Daniëls*,
te bevragen bij
A. H. J. Diemont.

KOLONIALE JAARBOEKEN.

Maandschrift
tot
Verspreiding van kennis
der
Nederlandsche & Buitenlandsche
OVERZEESCHE BEZITTINGEN.

De 1ste aflevering van bovenstaand maandschrift ligt bij den Ondergeteekende ter inzage en is de inteekening daarop opengesteld @ *f* 20.— per Jaargang.

R. H. van Wijk Rzn.

ONDERWIJS.

De Ondergeteekende is genegen tot het houden van *vier* kostleerlingen Het onderwijs kan zich uitstrekken tot de Nederlandsche, Fransche en Engelsche talen, wiskunde, landmeetkunde, regtlijnig- en handteekenen, Italiaansch boekhouden en wat verder tot opleiding van eene maatschappelijke betrekking gevorderd wordt.

O. E. Hansen Jr.
Onderwijzer.

Padang-Pandjang, 12 Julij 1861.

Bekendmaking.

[*Voor het land.*] No. 29.

De Assistent Resident en Magistraat van Padang brengt bij deze, ter kennisse van het publiek, dat voortaan slechts bij *brand* of *opstand* op de *Taboe* zal worden geslagen, doch bij *Amok* of *moord* zal door middel van de *Ton-ton* alleen het sein worden gegeven.

Padang den 29 Junij 1861.

Op Zaturdag den 10e Augustus aanstaande, des voormiddags ten 9 ure, zal door den Ondergeteekende, krachtens s'Gouvernements besluit dd. 7 Februarij jl. No 36, in het lokaal der *Roema-Bitjara* te FORT DE KOCK, eene publieke uitbesteeding worden gehouden, voor de levering van bouwmaterialen ten behoeve van het Genie-Departement aldaar; in *drie* perceelen, en over *vijf* achtereenvolgende jaren.

De Voorwaarden liggen ter lezing:

TE FORT DE KOCK.

Op het bureau van den Assistent-Resident van Agam en bij den kapitein *Musch*, tijdelijk belast met de Genie dienst ter plaatse.

TE PADANG-PANDJANG.

Op het bureau van den Controleur en bij den 1e Luitenant *Gils*, tijdelijk belast met de Genie dienst ter plaatse.

TE PADANG.

Op het bureau van den Assistent Resident en bij den Onder-Directeur der Genie ter Sumatra's Westkust.

Tot nadere informatie van gegadigden is nog dienende, dat bij de inschrijving voor de gezaagde planken [1e perceel], de prijs *per kubieke el* en niet *per stuk* moet aangeteekend worden, terwijl, zonder dat zulks voor het gouvernement verbindend is, als *gemiddelde* afmetingen voor de balken en planken in genoemd perceel vermeld, kunnen worden aangenomen:

Voor de balken 7 N. El lang, 0.22 N. El breed. 0.22 N. el dik.
Voor de gez. pl. 6 „ „ 0 30 „ „ 0.05 „ „

De inschrijvings billetten kunnen tot op den dag der uitbesteeding worden bezorgd ten huize van den Resident der Padangsche Bovenlanden te *Fort de Kock*, aan het adres van den Ondergeteekende.

De uitbesteeding zal worden gehouden overeenkomstig de bepalingen van het Reglement [staatsblad 1829 No. 67].

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij de twee bovengemelde Officieren en bij

Den Majoor Onder-Directeur der
Genie ter Sumatra's Westkust.
L. H. Deeleman.

GODSDIENSTOEFENING.
voor de Ned. Herv. Gemeente
in de
Nederduitsche taal.
Op Zondag den 21 Julij des morgens ten 9 ure.

Algemeen *Overzigt*
(*Vervolg en slot*)

De vraag of en wanneer de Fransche troepen Rome zullen ontruimen, blijft tot dusver onbeslist. Al wat daaromtrent geschreven wordt, berust louter op conjecturen, die geen aandacht verdienen.

In den avond van den 17den April is te Rome graaf Alfred de Limminghe, een Belgisch edelman, die bij de Pauselijke Zouaven gediend en onlangs 50.000 kroonen aan den Paus overgebragt had, als opbrengst van den St. Pieterspenning in Belgie, op de openbare straat door drie onbekende mannen aangevallen en met pistoolschoten vermoord. De overledene stond als een der hevigste vijanden van keizer Napoleon III bekend.

In Frankrijk zet een gedeelte van het episcopaat den strijd tegen de regering met een nadruk voort, dien de keizer welligt niet zoo verwacht zal hebben. Mogelijk zijn de scherpe demonstratien van die heeren, in verband met den geest die in de wetgevende vergadering heerscht, wel de voornaamste reden waarom Z. M. het verstandig acht, op den eenmaal door hem betreden weg een poos stil te staan. Men zal daarover oordeelen kunnen, zoodra die vergadering gesloten zal zijn, hetgeen in Junij moet plaats hebben. In het laatst der vorige maand verscheen er bij Dentu te Parijs eene brochure tegen den hertog van Aumale onder den titel: Geschiedenis der regering van Louis Philippe. Daarin wordt het Julij koningschap met het tweede keizerrijk vergeleken en aan het slot gezegd dat, zoo er zonder Lodewijk XV geen kanonschot in Europa gelost kon worden, tegenwoordig zonder den wil van Napoleon III ook geen schot vallen zal. In eene andere brochure erkent de schrijver slechts twee koningen in Frankrijk vóór 1789: Lodewijk XI en Hendrik IV, en de laatste is bij hem nog een parvenu. Hij zegt voorts dat wanneer de regeringen van de restauratie en van Louis Phillippe geen fusillades bevolen hebben, dit daaraan toe te schrijven is dat zij niet durfden en misschien dachten dat hunne bevelen niet ten uitvoer zouden worden gebragt. Napoleon I wordt door dien schrijver vergood. In kracht, zegt hij, verpersoonlijkt hij Attila, Clovis, Lodewijk XI, Cromwell, Julius II, Gregorius VII, Iwan IV, Peter den Groote, Elisabeth, Robespierre. De schrijver verdiept zich ook in Frankrijks toekomstige staatkunde, want hij wil de inlijving van Belgie in Frankrijk; koning Leopold is volgens hem eene voorgeschoven schildwacht van de heilige alliantie tegen Frankrijk. Voorts stelt de schrijver den slag van Waterloo voor, als door Frankrijk gewonnen!

— In de procedure tegen Mirès begint meer licht te komen. Hij zal niet voor het hof maar voor de correctionele regtbank teregt staan. Ook wordt hem vergund in tegenwoordigheid van den cipier zijne bloedverwanten te ontvangen en wordt hij niet meer zoo streng bewaakt.

— Er loopt een gerucht, dat de leening, die de Italiaansche regering noodzakelijk moet sluiten, in Frankrijk zal worden aangegaan. Het huis Rothschild heeft deze leening tegen den cours van 65 pCt. willen sluiten, doch de Italiaansche regering eischt 70 pCt. De heer Rothschild zou hebben gezegd, dat, wanneer het Italiaansche koningrijk door al de mogendheden erkend ware, hij zelfs 90 pCt. zou willen geven.

In Engeland is de aandacht gevestigd op de discussien over de begrooting; maar hoewel de regering veel oppositie ondervindt, twijfelt men toch niet aan hare overwinning. Het schijnt dat lord Derby niet voornemens is iets tegen het kabinet Palmerston te ondernemen, hetgeen trouwens ook niet veel kans van slagen zou hebben, want de natie is tegenwoordig alles behalve ingenomen met de Oostenrijkschgezinde politiek der Tories.

Van het Ionische eiland Zante is berigt ontvangen dat het den 25sten April aldaar tusschen het Engelsch garnizoen en de bevolking tot een conflict is gekomen, waarbij 12 Engelsche soldaten en 8 personen van de bevolking zijn gewond.

De burgeroorlog in de Vereenigde Staten heeft een aanvang genomen. Het fort Sumter, de citadel van Charleston in Zuid-Carolina, dat tot dusver door een klein detachement van het leger der Vereenigde Staten bezet was, is den 12den April door troepen van de Confederatie aangevallen, en heeft zich, na gedurende veertig uren een vrij hevig bombardement doorgestaan te hebben, onvoorwaardelijk overgegeven. De schepen, die door den president Lincoln waren afgezonden, om aan het fort leeftogt en versterking toe te voeren, hebben aan het gevecht geen deel genomen; zij schijnen te laat te zijn gekomen, maar hebben den afloop van den strijd op korten afstand aangezien.

Te Washington vreesde men, dat de regering der afgescheiden staten voornemens was, eene expeditie tegen de hoofdst[ad] van de Unie te ondernemen, en er werden alzoo alle t[oe]bereidselen gemaakt. De heer Walker, minister van oorl[og] der Confederatie, had, na de inneming van het fort Sumte[r] in eene toespraak aan de volksmenigte verklaard, dat h[ij] hoopte voor den 1sten Mei Washington in de magt van h[et] Zuidelijk eedgenootschap te zien. Aan den anderen kant ha[d] de president Lincoln aan de afgevaardigden der Conventie v[an] Virginie, die hem ophelderingen omtrent zijn plan vroege[n] stellig verklaard, dat hij trachten, zou het fort Sumter [te] hernemen. Te Washington heerschte groote beweging, da[ar] men zich aan het begin zag van een burgeroorlog, wel[ks] loop en uitkomsten zich door niemand laten voorspellen.

Natuurlijk heeft de inneming van meergenoemd fort, in [de] Confederatie een groote vreugde en de levendigste geestdri[ft] verwekt, daarentegen bij de partij der republikeinen in [de] nog tot de Unie behoorende staten de uiterste verbolgenhei[d] te weeg gebragt. De dagbladen van New-York verklaarde[n] dan ook dadelijk, dat aan eene schikking niet meer te de[n]ken valt.

Tijdingen uit Washington van 15 April houden in, dat b[ij] proclamatie van den president Lincoln, de militie van eenig[e] daarin genoemde staten, 75.000 man sterk, opgeroepen is, o[m] en aan de Unie ontweldigde forten en eigendommen te herne[]men. Het congres was tegen 4 Julij aanst. bijeengeroepen. Uit Montgomery schrijft men, dat daar toebereidselen worde[n] gemaakt, om de vijandelijkheden aan te vangen. De oorlogsver[]klaring door de Confederatie werd verwacht. Het leger va[n] het Zuiden zou door Virginie naar het Noorden oprukken.

Volgens berigten van den 18den April uit Washington, is de oproeping der militie door president Lincoln in de staten met geestdrift ontvangen. President Davis in de Confe[]deratie, heeft een proclamatie uitgevaardigd waarin de afgifte van kaperbrieven wordt toegestaan. Hij zou voorts 150,000 vrijwilligers oproepen, terwijl president Lincoln, naar men dacht, een tweede beroep op de vrijwilligers zou doen.

Virginie heeft de Unie verlaten. Bij eene proclamatie van den president Lincoln zijn al de havens der afvallige staten in staat van blokkade verklaard. Eene leening in het Zuiden is geheel geplaatst. Men verwachtte te Washington een aanval. Kentucky blijft onzijdig.

Het is zeer mogelijk dat de toestand, zoo in N. America als in de Antilles en Z. America geheel zal veranderen. De inlijving van St. Domingo met Mexico bij Spanje, en van Haiti, Venezuela, Nieuw-Grenada en Ecuador in Frankrijk kan, daarvan het gevolg zijn. Reeds is St Domingo den 28sten Maart aan Spanje overgegaan. Men houdt zich verzekerd, dat deze laatste aangelegenheid weldra ernstig ter sprake zal komen.
(*N. R. C.*)

Padang 19 Julij 1861

De laatste dagen kenmerkten zich door eene buitengewone hitte, maar leverden niets meldenswaardig op.

In den ochtend van den 18 dezer kwartier over 5 ure werd de schutterij wederom onder de wapens geroepen door de tong-tong.

Eene kleine Chineesche woning brandde op Palingam aan de overzijde der rivier af, waarvan de oorzaak volgens het voorgeven van den armen eigenaar, aan opzet moet worden toegeschreven.

Z. M. korvet Pallas verliet op dien dag reeds vroegtijdig deze reede naar de Noordelijke Afdeeling koers stellende.

Priaman 17 Julij.

Dezer dagen werd aan de Boekit-Api van een klingalees koopman al zijne handelsgoederen ontvreemd waarbij ƒ 150. aan contanten die zich in de baban bevonden.

De drager daarvan, een koelie, had zich een oogenblik van den weg verwijderd en dezelve laten staan, maar hebben de dieven dezelve in dien tijd weten weg te halen.

Sedert den 12. dezer is de komeet niet meer zigtbaar.

NIEUWSTIJDINGEN.

— Via Soerabaija zijn per telegraaf de navolgende berigten ontvangen:

Celebes en Onderhoorigheden (14 Mei). — De *Reinier Claeszen* is van een togt langs de west- en noordkust van Celebes den 19den April te Makassar teruggekeerd; na op den 4den dier maand vruchteloos op eene groote rooversprauw nabij het eiland Pengalasan te hebben jagt gemaakt. Den 13den April had dit stoomschip eene ontmoeting met 16 roovers prauwen, die zich op de westkust van Mandhar in de baai van Tejar schuil hielden. Drie gewapende sloepen, door infanterie bijgestaan, moesten van den aanval op die zeeroovers, uit hoofde van overmagt, afzien. Riffen en klippen verhinderden het stoomschip de roovers te naderen, die van de duisternis des nachts gebruik maakten om te ontsnappen en te vergeefs werden nagezet. De *Gedeh* is den 21sten April

met eene kruisboot en een detachement van 30 man infanterie naar straat Makasser gestevend, om de zeeroovers op te zoeken.

De *Reinier Claeszen* is den 24sten daaraanvolgende mede derwaarts vertrokken.

Boven Pengaron was den 20sten April ook eene groote patrouille werkzaam om Riam Kiwa zoo veel mogelijk te zuiveren.

Boven Pringin tot Moeara Pitap werd een betere weg gemaakt, vermits de troepen daar vroeger meestal bij marschen door den vijand verontrust werden. Gedurende den arbeid werden de werklieden steeds beschoten, doch zonder eenig verlies te lijden. Na de voltooijing van den weg beproefde de vijand dien te vernielen, doch na dat een detachement gedurende eenige dagen aldaar gebivouakkeerd had, trok de vijand geheel af. Overigens werd de rust weinig gestoord.

Van de Tana Laut, Kapoeas en Kahaijan zijn de tijdingen zeer bevredigend; aan de versterking te Kahaijan waren zelfs twee hoofden der boven-Kahaijan gekomen, om trouw aan het Gouvernement te beloven. Sedert den opstand had nog geen hoofd van de boven Kahaijan durven afkomen.

Op den 13den April gelukte het de *Bali* vlot te krijgen, zoodat de vrees, die men koesterde, van een geheel saizoen dat vaartuig te moeten missen, gelukkig verdwenen is.

De *Suriname* kwam den 15den van Koetei terug; aldaar was alles rustig.

De Koeteinezen waren den 14den Maart naar de Bovendoeson opgerukt, doch dewijl de beweging van eene zoo groote magt slechts langzaam geschiedt, waren zij in het begin van April nog niet over de grenzen van Koetei; — de sultan is zelf mede gegaan.

Het hoofd van Daijoe, dat door de opstandelingen ontvoerd was, is weder terug; gedurende de plundering van zijne kampong heeft hij zich door de vlugt weten te redden.

Van Hidaijat werd niets naders vernomen.

Antasari is steeds aan de boven Mantalat.

Ternate (Maart). — Bij gelegenheid, dat dr. Bernstein in de maand Februarij het ten zuiden der hoofdplaats gelegen Sabila-gebergte beklom, is door hem eene groote hoeveelheid muskaatnoten boomen ontdekt, waarvan het bestaan, naar het schijnt, aan de inboorlingen van dat eiland onbekend was.

De weersgesteldheid was normaal; nu en dan viel er regen doch over het algemeen had men goed weder.

De gezondheidstoestand onder de Europeanen was gunstig, doch onder de inlandsche bevolking liet zij veel te wenschen over. Voortdurend heeft men eenige gevallen van pokziekte waargenomen, terwijl op het gebied van den sultan te Ternate vele koortslijders voorkwamen, waaraan velen bezweken. De Ternataan stelt geen vertrouwen in Europesche geneesmiddelen, daarentegen wel in de vaccine, welke, als het eenig afdoend middel tegen pokziekte, algemeen wordt toegepast. Vaccinatien en revaccinatien hebben dan ook in groot getal plaats gehad. Ook te Batjan hebben zich vijf gevallen van pokziekte voorgedaan, waarvan geen der lijders is bezweken. Vaccine stof was daar voorhanden en ijverig werd met het inenten voortgegaan

Menado (8 Mei). — Overal heerscht rust en tevredenheid. De rijstoogst is begonnen en in de Minahassa belooft hij zeer voordeelig te zijn. Z. M. stoomschip *Het Loo* heeft op een kruistogt door de Tomini bogt en langs de oostkust van het zuidelijk schiereiland van Celebes tot Mindano geene zeeroovers ontmoet. (J. C.)

Bonthain, 5 Mei 1861 Eergisteren kwamen met eene barkas 6 schipbreukelingen aan; de gezagvoerder, een passagier en 4 Europesche matrozen van de naar Hongkong bestemde, maar in Februarij ll. op de *Z. O.* kust van Boeton gestrande brik *Schiller*.

Na 2 maanden op Boeton te vergeefs scheepsgelegenheid te hebben gewacht, besloot de Kapt. Salzkorn, de reis naar Bonthain in de barkas te ondernemen, waarmede genoemde personen dan ook na 8 dagen varens gelukkig arriveerden.

Macasser 15 April De kooper van den gestranden schoener *Benin* is zoo ongelukkig niet, gelijk wij eenige weken geleden onzen lezers hebben medegedeeld; er ging men zou bijna kunnen zeggen, geen dag voorbij of er kwamen praauwen hier ter reede, de eene niet minder dan de andere beladen met goederen. Zijn wij wel onderrigt dan bedraagt de tot hiertoe geborgene lading ver boven de twee derde der koopsom.

— Men zal zich nog herinneren dat het op de hoogte van Bonthain gestrande schip *Dido* voor *f* 1,— en de lading daar van voor *f* 186,- op de publieke vendutie verkocht zijn; nu, de koopers hebben daarmee goede zaken gemaakt, ten minste naar wij van goederhand vernamen, hebben zij reeds

114 stuks Laken,
800 kisten Dranken.
400 » Glasruiten.
98 » Waskaarsen
180 rollen Europeesch Touwwerk, en

eene massa andere goederen uit het schip weten te bergen.

(*Macc. Weekbl.*)

SINGAPORE.

De Sarawak stoomboot *Rainbow* heeft alhier de tijding aangebragt dat Sir James Brooke, rajah van Sarawak, van den sultan van Brune eene bevestiging en uitbreiding van zijn regt had bekomen voor de Oija en Muka rivieren.

De *Rainbow* zal op haren terugtogt naar Sarawak, Muka aandoen om des noods met geweld de regten van den rajah Brooke te doen gelden.

Het Russische stoomfregat *Abreck*, kommandant Pelkin, is den 12 Mei van de Kaap de Goede Hoop aangekomen.

De bestemming is naar China en Japan.

De generaal de Montauban is den 15 dezer per het Fransche stoom-transportschip *Forbin* aangekomen en dienzelfden morgen onder het gewone saluut van fort Fullerton geland, terwijl eene eerewacht hem op de landingsplaats ontving.

(*Straits Times.*)

China.
Laatst Berigten.

Er loopt een gerucht dat in Mongolie een hevige opstand is uitgebroken.

De werkeloosheid van den keizer geeft zijnen vrienden veel bekommernis, voornamelijk onder hen, op wie wij veronderstellen te kunnen rekenen.

Sedert ons laatste overzigt hebben wij van Peking weinig belangrijks mede te deelen. De leden van de verschillende vreemde ambassades kunnen met elkander uitmuntend over weg. Het gebouw van de Britsche legatie is eene groote plaats, met afzonderlijke gebouwen voorzien, op eene oppervlakte van ongeveer 4 ½ morgen. Men is druk bezig alles weder in goeden staat te brengen.

Te Tientsin is vooruitgang in den handel te bespeuren.

De troepen zijn over hun verlengd verblijf zeer teleurgesteld, voornamelijk wegens den onbepaalden tijd van het uitstel.

Het voorname nieuws van Shanghae heeft betrekking op het afwisselende geluk der rebellen en keizerlijken.

Twee expeditien waren de Yangtze rivier opgegaan ter opsporing van deserteurs van engelsche schepen; de eerste was naar Nanking, waar men een aantal engelsche matrozen aantrof in dienst der rebellen, de tweede legde een bezoek af in het keizerlijke kamp, met denzelfden uitslag. Den 30 April zeilde de Amerikaansche expeditie de Yangtze op. Zij bestond uit 3 schepen, de *Hartford*, de *Dacotah* en de *Saginaw*.

De heer Meadows gaat naar New-Chwang als H. B. M. consul.

Hankow is in handen der rebellen gevallen, eene gebeurtenis die wij vroeger als op handen zijnde mededeelden.

De aankomst van schepen te Hongkong is in de laatste dagen buitengewoon groot geweest. Op het oogenblik liggen aldaar op de reede 150 schepen.

Van den 1 tot den 10 Mei zijn 73 schepen aldaar ter reede gekomen.

(*Overland China Mail.*)

Ingezonden stukken.

Eene geachte hand zondt ons het volgende waarvoor wij gaarne eene plaats inruimen hoewel een en ander in hoofdzaak onder het hoofd Padang in ons vorig No. reeds werd medegedeeld.

Den 8sten & 9den dezer hebben de aangekondigde examens, der Gouvernementscholen alhier plaats gehad.

Wij onthouden ons van elke beoordeeling omdat aan de belangstellenden in het onderwijs door de in het *openbaar*, gehouden examens, de ruimste gelegenheid is gegeven zich persoonlijk omtrent den toestand van het onderwijs te dezer plaatse te overtuigen en het oordeel der Sub-Commissie uit de, na afloop der examens gehoudene toespraken, te vernemen.

Indien wij de algemeene belangstelling in het onderwijs wilden afmeten naar de talrijkheid van het opgekomen publiek dan is dezelve al uiterst gering, daar slechts enkele ouders en zeer weinig belangstellenden waren opgekomen. De Resident der Padangsche Bovenlanden Andreé Wiltens evenwel heeft in zijne kwaliteit van w. n. Gouverneur van Sumatra's Westkust de gehoudene examens van het begin tot het einde met de meeste belangstelling, en wij vertrouwen ook met veel genoegen bijgewoond. Gedurende twaalf jaren toch heeft

ZHEdGestr. als voorzitter der Sub-Commissie van onderwijs te Padang met den meesten ijver de belangen van het onderwijs behartigd en de deugdzaamste grond slagen gelegd van de twee bloeijende Gouvernementsscholen met ongeveer 200 leerlingen en een onderwijzend personeel bestaande uit 8 personen, welke Padang thans bezit.
en van de particuliere school van Mej: Verhoeff.

Na een afwezen van ruim vijf jaren als Hoofd des Bestuur te Benkoelen en der Residentie Padangsche Bovenlanden moet het ZHEdelGestr. eene aangenamen zelfvoldoening geschonken hebben uit de gehoudene examen te zien, dat op de door hem gelegde grondslagen ijverig is voortgebouwd en het onderwijs voortdurend de gewenschte vruchten blijft dragen.

Het is wel waardig hier aan te stippen dat van het onderwijzend personeel vier geen ander onderwijs hebben genoten dan op de Gouvernementscholen te Padang en zich op die scholen verder tot onderwijzer blijven vormen, terwijl ook een vijfde dezer zijne opleiding als onderwijzer op een dier scholen heeft voltooid.

Hebben Padangsch ingezetenen door de geringe opkomst zeer weinig belangstelling getoond in de gehouden examens, de belangstelling daarentegen in het op den 5den gehouden kinder feest liet niets te wenschen overig. de vrijwillige bijdragen toch tot dit fest overtroffen verre die van elk der vorige jaren, terwijl het geheel Europeesch gedeelte der ingezetenen, schier zonder een enkele uitzondering, reeds vroegtijdig ter feestviering was op gekomen, zoowel de hooggeplaatste Ambtenaren als de bescheiden klerk, de Hoofd officieren als de flankeurs, de chef der Handelshuizen als de handwerksman allen met vrouw en opgeschikt kroost, allen met de trek van geluk en tevredenheid op het gelaat. De kleeding der kindertjes was keurig daarop afgaande zoude het moejelijk zijn de rang en stand der ouders op te maken want de karig bedeelde had in den laatsten tijd zich alles ontzegd op dat zijne lievelingen toch even mooi gekleed mogten zijn als de kinderen der aanzienlijken de flankeur de Cantine vermeden om ook een penning te kun nen bijdragen voor de feestviering. [*Wordt vervolgd.*]

Geachte Redacteur!

Zoo even heb ik de wandelstok met de pen verwisseld om U met de op mijne heden gemaakte wandeling opgedane gewaarwordingen bekend te stellen. Daar ik zonder gezelschap promineerde vestigde ik, door geen gesprek afgeleid, meer dan gewoonlijk mijne attentie op verscheidene zaken, die mij anders nog al eenigsints onverschillig waren, voornamelijk op de wegen, die gedurende mijn tienjarig verblijf hier ter plaatse nog al eene wezenlijk groote voordeelige verandering ondergaan hebben, en toch noch veel te wenschen overlaten, of beter gezegd een veel fraaijer aanzien zouden kunnen hebben zoo *in het algemeen* de woordjes: « GEVOEL VOOR NATUURSCHOONHEDEN " bij Padangsche ingezetenen niet vreemd waren. Hoe veel beter zouden deze wegen niet paraderen zoo ieder huisbewoner zorg dragen wilde zijne paggers langs de wegen, zoo als zulks tot vervelens toe door het plaatselijk civielbestuur gelast word, opbinden, bijplanten en snoeijen liet. Slechts weinigen echter schijnen te beseffen hoe dienstig het voor hunne pagger is, als ze nu en dan eens goed gesnoeid worden. Een groot getal echter is huiverig aan de langs de wegen geplantte heggen te doen werken, aangezien de menigte *sappies* en *geiten* die oogenblikkelijk alles verwoesten, ja die als het ware daarop aangewezen zijn van de paggers, en niet van de weinige zich ter plaatse bevindende grasplaatsen te leven. Om de plaatselijke lastgevingen na te komen, of uit eigenbelang zijne pagger in orde te willen brengen en houden, zoude men dan verpligt zijn een paggerwachter een nieuwe betrekking:) aan te stellen. Dus hier is goede raad duur.

Een groot gedeelte mijner wandeling maakte den weg langs het zeestrand, van af de *Poeroes* tot aan de landings plaats uit en is dit met eenige weinige uitzonderingen in mijne oogen het fraaiste gedeelte van Padang, voornamelijk als men het des morgens of avonds passeert. De anders voor ons oog verborgene reede met haar dikwerf, voor deze plaats nog al redelijk groot getal schepen, eene menigte vischersschuitjes en praauwen bieden onze oogen eene aangename afwisseling aan.

Ik moet ronduit bekennen dat ik telkens op die wandeling eenigsints sentimenteel gestemd ben en bij mij wel eens de gedachte opkomt, lach hierbij niet geachte Redacteur maar het is zoo en ik kan het niet helpen, zoude hier niet nog een groot getal natuur vereerders en bewonderaars zijn, die welligt nog nooit dit heerlijk uitzigt genoten hebben! —

Zoude deze romaneske passage niet meer bezocht en Padangsch natuurschoonheden niet meer bekend en bewonderd worden, zoo de weg langs het zeestrand en met dezelve tevens eenige der zijwegen van de *Olöh* en *Dammer* naar het zeestrand in goede rijwegen veranderd werden!

Ook U geachte Redacteur zult het mij toestemmen dat men daar aan het zeestrand een prachtig uitzigt heeft en dat, als deze wegen door de bekende zorg van ons ijverig civiel bestuur, eens de boven uitgesprokene verandering ondergingen, zij, de het meest bezochte van Padang zouden worden.

Wenschen wij dus dat zulks als pecuniam het later gedoogd geschiede, en dat ons eentoonig Padang meer op Europeschen voet geschoeid worde.

Zoo heb ik onder anderen zeer dikwerf, daarover nagedacht, zoude een intelligent, natuurlijk niet van middelen of hulp ontblootte speculant niet zeer goede zaken maken als hij aan de rivier te *Oedjong karang*, ter hoogte der overvaart, in een der muskaat tuinen eene kleine uitspannings plaats oprigtte, voorzien van billard, kegelbaan, schommel, wipplanken, enz., en waar men in de schaduw der altijd groene boomen, de in die restauratie verkrijgbare ververschingen nuttigen konde. [*Wordt vervolgd.*]

Waarde heer Redacteur!

In No. 27 van uw blad komt een artikel vóór geteekend door *EEN VRIEND VAN BILLIJKHEID* waarin hij zich beklaagd over de onbillijke handelingen van een zeker persoon, die uit vriendschap voor den postcommies deze behulpzaam is geweest bij het sorteeren en afgeven der brieven per de laatste mail aangebragt.

Met deze zaak van nabij bekend en een vriend van waarheid zijnde acht ik niet ongepast U de ware toedragt daarvan mede te deelen in het vertrouwen dat U ook deze weinige regels een plaatsje in uw veelgelezen blad niet misgunnen zult

Bekend is het dat de mail op Zondag den 3e Junij ll om 6 ure op de reede aankwam, maar wat niet algemeen bekend is zelfs zoo als het schijnt de vriend van billijkheid niet, dat de paketten in twee expeditien aanwal werden aangebragt.

De eerste expeditie uit 2 kisten bestaande, kwam om 8 ure aan het postkantoor terwijl de overige pakketten eerst na 10 uren aangebragt werden.

Onmiddelijk na aanbrengst der 2 eerste kisten werden dezelve geopend en de daarin zijnde brieven gesorteerd.

Voor zoo verre er zich eenige onder bevonden, geriet aan hen, die in persoon ze kwamen halen, werden de brieven afgegeven en konde postkommies of den persoon die hem assisteerde aan het verlangen der op hunne pakketten wachtende personen niet voldoen het was althans niet aan hem te wijten maar wel aan de omstandigheid, dat de overige postpakketten nog niet van boord waren aangebragt.

Lag er in deze handelwijze iets onbillijks in of mogten de brieven die reeds voor de uitreiking gereed lagen niet worden afgegeven omdat er ook personen daar buiten stonden te wachten voor wien nog geene brieven aangebragt waren?

Dat het wachten alleronaangenaamst is begrijpt ieder, maar is het billijk van U, gij die U *EEN VRIEND VAN BILLIJKHEID* noemt, dat gij daarom Uw wrevel door hatelijkheden lucht geeft tegen den persoon die den postkommies assisteerde?

Eene onwaarheid is het ook dat die persoon bij de afgifte den brieven den een voor den anderen heeft voorgetrokken. Niet uit baatzucht dat hij zijne diensten den postkommies aanbood maar uit vriendschap voor hem en om hem in zijn werk te verligten; maar zoo als de waard is, vertrouwt hij ook zijne gasten.

Een vriend van waarheid.

Wij nemen dit schrijven gaarne op, maar kunnen tevens met genoegen mededeelen, dat door vermeerdering van personeel aan het postkantoor tot het rondbrengen der brieven alsmede door doeltreffende maatregelen datgene gedaan is, om in den vervolge iedere klagte daaromtrent tegen te gaan.

Redactie.

Vertrokken personen.

15 Julij *Schuilenburch* jr. van Padang naar Fortdekock. *Tadema* offi. v. Justitie. van idem naar Pad Pandjang. 18 Julij, *Barthelemij* Contr. van Padang naar Doekoe en terug.

Per Kruisboot No. 4*.

De Bruin Contr. 1e. kl. der Zuid. Afdeeling met 3 kinderen van Padang naar Painan *A. Bordeaux*. Opziener 1e kl. van idem naar idem. *J. J. de Weijer*. 1e Onderwijzer bij de 2e. lagere school te Padang mevrouw en 2 kinderen en de Jongeheer Mess.

HANDELSBERIGTEN.

AAN en UITVOER te Poelo Tello
van 1 Januarij tot en met den ultimo Maart 1861.

Aanvoer van Padang en andere plaatsen op S. W.

24 pikols arak, 65 katties amphioen, 134 dozijn aardewerk, gambier 8 1 | 4 pikols, Sumatra garen 87 pakken, Goudstof 50 thails, ivoor 1 stuk, koperwerk *f* 284, koperdraad 4. 04 | 100 pikols, diverse lijnwaden 1559 stuks, laken 4 stuks, provisien *f* 382, rijst 2087 pikols, paddie 50 pikols, saka 14 pikols, poedersuiker 3 pikols, smeerkaarsen 20 katties, java tabak 46 krandjangs, divers kleinigheden voor *f* 300, lood 1 pikol, speelkaarten 7 pakjes, staal 16 pikols, bier 18 dozijn, brandewijn 12 dozijn, genever 5 kelders, ijzer en ijzerwerk 12 pikols, zijden stoffen 14 stuks, idjoe touw 4 pikols, gomelastiek 2 pikols, gedr. visch 2. 10 | 100 pikols, zout 4 pikols, varkens 20 stuks, wollen mutzen 10 dozijn, manilla sigaren 500 stuks, papier 21 riemen, chin. schoenen 20 paren, thee 3 kisten.

Uitvoer naar Padang en andere plaatsen op S. W.

Aardewerk 545 stuks. getha-pertja 234. 1 | 2 pikols, koperdraad 1 | 2 pikol, koeliet terga 57 pikols, diverse lijnwaden 125 stuks, matwerk 216 corg., klapper olie 988 pikols, sago 2056 pikols, schildpadschalen 89 katties. java tabak 21 krandjangs, tripang 27 pikols, vogelnestjes 8 katties, was 1 pikol, koperwerk 2 stuks, Nias goud 12 thails, staal 2. 1 | 2 pikols, bier 16 dozijn, houten kisten 5 stuks.

SCHEEPSBERIGTEN.

VERTROKKEN.

Ned. *Z. M. Korvet Pallas* Kapitein Luitenant *C. L. J. d'Hamecourt* naar de Noordelijke Afdeeling.

ZEILKLAAR.

Ned. Fregat schip *Bilderdijk* gevoerd door *M. C. Loschen* naar Amsterdam.

TER REEDE LIGGENDE SCHEPEN OP HEDEN.

Ned. *Z. M.* schroefstoomschip *Groningen*, Kapt. luit. *van der Meersch.*
Ned Ind. schoener *M. Catharina* in rep. gezag. *Boeijong Tenga.*

Van elk artikel in dit nommer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stelt zich voor de wet als schrijver bekend:

R. H. VAN WIJK RZN.